

Atık kumlar geri dönüşüme kazandırılıyor

Türkiye Jokey Kulübü Elazığ Bölge Müdürlüğü, Emine Erdoğan'ın öncülük ettiği Sıfır Atık Projesi'ne destek amacıyla Kum Pist Atığı Geri Dönüşüm Projesi'ni (KUPA) başlattı. Fırat ve İnönü Üniversiteleri iş birliğiyle geliştirilen projede, yarış pistlerinden çıkan kumlar yapay zeka destekli yöntemlerle geri dönüştürülerek çevreye ve ekonomiye katkı sağlanıyor. Proje, doğal kaynakların korunmasını, enerji tasarrufunu ve sürdürülebilir kalkınmayı atıcılık sektörüne entegre ediyor. **Ertuğrul ÖZDEMİR/SABAH**

DÜĞÜN BAYRAM PANAYIR EĞLENCESİ

AT YARIŞLARI

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
Müzeyyen ÜNAL
muzeyyenunal@kocaeligazetesi.com.tr

cinsinin ıslahını teşvik için sergi açılmasına ve at yarışlarına bütçe ayırmı. At yarışları Milli Mücadele yıllarında ve zaferden sonra da düzenlendi. Gazi Mustafa Kemal ve ordu kumandanları yarışlarla, halkı dinleme fırsatı yaratırlardı. Ordunun büyük bir bölümü atlıydı. Osmanlı döneminde sipahiler, Anadolu ve Rumeli'den atlarıyla orduya katılırdı. Cumhuriyet devrinde süvari kuvvetleri, süvari alayları vardı. At binek aracıydı. Yükünü de sahibini de güvenle taşırdı. Seyyahlar, tacirler, ulaklar yollarda at değiştirebilirlerdi. Eskiden pek çok evin önünde binek taşı bulunurdu. Ev girişlerinde yanından merdivenle çıkan kapı önündeki taşlık, parmaklıksız burası binek için tasarlanmış demektir. Faytonları ve arabaları çekenler; kır, karası, sarısı, dorusuyla ne güzel atlardı. Bazen tek, bazen de ikili olurdu. Atı da, arabacıyı da canından bezdiren; yokuşlar ve bozuk yolları. Bir zamanlar savaşta ve barışta eşlik eden atlarla aramızı iyice açtık. Tarımda, ticaretle, ulaşımda, sporda, askerlikte neredeyse tüm hayatımızdan çıkardık. Sayıları çok azaldı. Bunların bir kısmı hipodromlarda koşuyor, bir kısmı da atlıspor yapanlara hizmet ediyor. At sahibi olmak eskiden de önemliydi ama şimdi itibar göstergesi. Nalbantlık, saraçlık, semercilik gibi bazı meslekler köy ve kasabalardan silindi, hara ve at çiftliklerinde bulunmakta. Koşum takımları, dış alıma bağlandı. Aygır depoları tükenmiş. Binicilik ve jokeylik önem kazandı. Yakın zamanlarda kadar atların ve tayların salına salına gezindiği, koştuğu uçsuz bucaksız çiftlikler çok azaldı; şehirleşmenin kısıcında alanları daraldı. Artık atları çayırda görmek, kırılda oturanların dahi bayram sevincine kapılma sebebi.

BİNEK HAYVANLARIYLA İLGİLİ İLANLAR

İzmitte kan ve idrar tahlii yapacak bayırtı laboratuvarı, Veteriner Müdürlüğü'nde 1939 yılı başında kuruldu (Marmara, 11.01.1939).
Askeri birliklerin ve vilayetin (Aygır Deposu, Hastane ve fidanlık) arabası ve binek hayvanları için tonlarca yulaf ve kuru ot almış ilanlar gazetelerde dikkat çekerek (Marmara, 8-12 Ağustos 1939).
Bir vilayet ilanında: "Hükümetçe 800 baş at, kışak ve katırları İzmit hayvan pazarında 9.11.1945 Cuma gününden itibaren Cumartesi pazar hariç hergün saat 14 den akşam kadar satışa çıkarılıp haber verilmektedir (Türk Yolu, 07.11.1945).
25.12.1950 günlü Hürsöz gazetesinde, Vilayet bütçesine büyük bir iş yapmadığı, ve köylü taradından tutulduğu izlenim bırakmıştı. Bütçeyle kabarttığı gerekçesiyle İl Genel Meclisinin kaldırma karar alacağı yönünde bir haber yer aldı.

BİR ZAMANLAR İZMİT'TE AT KOŞULARI

Reisi Cumhur Kamal Atatürkün himayelerinde, Başvekil İsmet İnönünün Riyasetinde

Yarış ve ıslah encümeni namına

15 EYLÜL 1943 PAZAR GÜNÜ İZMİTTE TAYYARE MEYDANINDA YAPILACAKTIR

Türk Yolu, 09.09.1935

İzmit Tayyare Meydanı'nda "Reisicumhur Gazi Hazerlerinin himayelerinde at koşuları", Foto Kamer

İzmit, Tayyare Meydanı'ndaki at yarışlarında hakem heyetinin tribünü ve önündeki izleyiciler

İLKBAHAR AT KOŞULARI

İzmitte Tayyare Meydanı'nda binlerce halkın huzurunda bugün başlayan ilkbahar at koşularında yarışlara 49 at katıldı.
Tay koşusunda mükafat 250 lira olan birinciliği Akif B'in kazandı, ikinciliği İzmitli Ahmet Eftendin'in tayı kazandı.
Kocaeli Koşusunda 300 lira mükafatlı birinciliği Ferhat Ağa'nın Civanı ikinciliği Akif Bey'in Yavuzu kazandı.
Gazi Koşusunda 300 mükafatlı birinciliği Hüsnü Bey'in Cicanı, ikinciliği Yusuf Eftendin'in hayvanı kazandı.
Haik Koşusunda 100 lira mükafatlı birinciliği Mehmet Bey'in atı, ikinciliği Ahmet Bey'in atı kazandı. Silahlı Jandarma Koşusunda İzmit bölüğünden Mümin birinci geldi (Cumhuriyet, 23.05.1931).

ÖZEL İDARE AT KOŞULARI

Hususi idareye ait at koşuları dün yapılmıştır. Tay koşusuna altı tay iştirak etmiş, birinciliği İzmitli İsmail Eftendin'in Yıldız isimli tayı ikinciliği Gebze'li İbrahim Muharrem Eftendin'in Sevin isimli tayı kazandı. Her iki tay da Kocaeli Aygır Deposu taylarından olup yarım kandır.
Halkın terip ettiği koşuya da sekiz hayvan iştirak etmiş, birinciliği Galip Bey'in Kocaeli Aygır Deposu yavrularından yarımkan Al Ceylanı ikinciliği de Ketenceli Yusuf Eftendin'in Kartalı, üçüncü Kocaeli Koşusunda ise birinciliği Karaca Beyli Kemal Bey'in Al Derviş'i ikinciliği İstanbullu Mehmet Eftendin'in Küçük Sada'sı kazanmışlardır (Cumhuriyet, 8.09.1934).

Sadun Eşref Atığ

Sadun Eşref Atığ, Türkiye Jokey Kulübü başkanlarından ve Tarım Bakanlığı Yüksek Komiserler Heyeti üyesidir. Ülkemizin sayılı at yetiştiricileri arasındakı Sadun Eşref Atığ, Sadattin adlı atı ve İzmitli Kazım Yıldız adlı jokeyi ile ulusal başarıları imza atmışlardır. Sadun Atığ'nın oğlu Sadattin Atığ da İngiltere'de Hayvan Islahı okudu. Sampiyon atların yetiştiricisi, Hasanpaşa Çiftliği sahibi Sadun Atığ, Osmanlı Mebuslar Meclisi İzmit üyesi Portakal Hatiz Rüştü Bey'in torunudur. Annesi Portakal Hatiz'nin kızı Hayriye Hanım, Babası Kocaeli İl Genel Meclisi üyesi Sadattin Bey, amcası Kocaeli Milletvekili Dr. Ziya Atığ.
1927 yılında doğdu. İzmitte ilköğrenimini yaptıktan sonra Sen Josef ve Galatasaray ve liselerinde devam etti. Hasanpaşa Çiftliği'ni işletti.
İhan Hanım ile evlendi. Sadattin ve Sadattin adlı iki oğlu vardır. Oğullarının adlarını taşıyan, 70'li yıllarda manşetlerden düşmeyen sampiyon atların sahibidir. Siyasette de uğraştı. 1977 yılı Genel Seçimlerinde AP'den 3. sıra milletvekili adayı idi. 1980 yılında ölümünde 53 yaşındaydı. İzmit Bağçesme'de toprağa verildi.

Sadun Atığ'ın "Sadattin'i"

Sadun Atığ'nın "Sadattin" isimli atının Velifendeli Hipodromunda yapılan yılın en büyük kaşusu olan "Cumhurbaşkanlığı Koşusu"na kazanması İzmitte memnunluk yarattı. Sadattin, Jokeyi Kazım Yıldız ile tay deneme, Gazi Koşusu ve Ankara koşularında büyük başarı kazandı. Bu yıl 16 yarış yapan Sadattin bunlardan 12 sini birinci bitirmiş, üçünde ikinci olmuştur. İkinciliklerinin birinde ohr arkadaş Sadattin tarafından geçilmiştir. Sadattin de Sadun Atığ'nın atıdır (Hürsöz, 21.10.1970).

Bu yıl Tay Deneme, Gezi Koşusu, Cumhurbaşkanlığı Koşusu'na kazanarak büyük başarı gösteren Sadun Atığ'nın Sadattin isimli atı, şimdi de başbakanlık kupası yarışına hazırlanmaktadır. 8 Kasım Pazar günü yapılacak olan 85 bin liralık ikramiyeli Başbakanlık kupasının da favorisi olan Sadattin'den Sadun Atığ kadar bütün İzmitliler de yeni bir zafer beklemektedir. Bu yıl katıldığı 14 yarıştan 12'sini birinci bitiren Sadattin'in sahibi Sadun Atığ, Dünyanın her tarafında çeşitli yarışlara katılmasın için davetیه geldiğini açıklamıştır. Şöhreti yurt dışına da yayılan Sadattin bilhassa Cumhurbaşkanlığı Kupasında yaptığı derece Dünya çapında bir başarı olarak nitelenmektedir (Hürsöz, 1 Kasım 1970).

Sadattin Velifendeli Hipodromunda yapılan Başbakanlık kupası yarışını da kazanan Sadattin'e bir yenisi daha eklenmiştir. Yurdumuzun tanınmış 10 atının katıldığı Başbakanlık Kupası yarışında arkadaş Sadattin ile birlikte korkunç bir yarış çıkardılar. Sadattin'in açık farkla yarış kazanırken 2 dakika 10 saniye gibi dünya çapında bir derece yapmıştır. Yarıştan sonra İstanbul Valisi Vefa Poyraz, Sadattin'in sahibi Sadun Atığ'ın Başbakan Süleyman Demirel adına tebrik ederek Başbakanlık kupasını verirken, hipodromu dolduran yarışseverler Atığ'a ve Sadattin'e büyük tezahürat yapmışlardır.

Bu yıl Çaldıran, Tay deneme, Gazi Koşusu, Ankara Koşusu, Cumhurbaşkanlığı Koşusu'ndan sonra Başbakanlık Koşusu'na da kazanan Sadattin'in sahibi Sadun Atığ yurdun her tarafından tebrik telgrafları almaktadır. "Buyle bir at yetiştirmek için tam 25 yıldır uğraş-yor, didin-yorum. En sonunda kismet oldu" diyen Sadun Atığ'nın Sadattin'i üç yaşındadır. Klasik tabirle dünyanın rakipsiz ganyanıdır. Şimdiye kadar 17 yarış koşmuş, 13'ünü açık ara kazanmıştır. Diğerlerinde ise starttan çıkarak ohr arkadaş Sadattin'e geçilmiştir. 2 ve 3. olmuştur (Hürsöz, 11 Kasım 1970).

Sadun Atığ'nın vefatına kadar Sadattin sahibini gururlandırdı. Yaşamına anlam kazandırdı.

1. Nazmi Oğuz, 3. Müslüm Paşa'nın kızı Aliye, 4. Ekasper Fevzi Bey, 5. Ekasper Fehmi Bey, 7. Sadun Eşref Atığ. 1938 yılında tarihlenen bu eski fotoğraf, Kocaeli gazetesinde 30 Eylül 1978'de yayınlandığında Türkiye Jokey Kulübü Başkanı İzmitli Sadun Eşref Atığ idi.

Sadun Atığ'nın oğlu Sadattin, Sadun Atığ'nın atı Sadattin'e gelen takarken, Hürsöz, 1 Kasım 1970.

Atın binek hayvanı olarak kullanıldığı zamanlar sona erdi. Ordunun Süvari Sınıfı kaldırıldı. At artık altı spor ve yarış için yetiştiril-yor. İhtek hara ve çiftlik sayısı eski kadar ol-masada Türkiye Jokey Kulübü'nün ve "sampion yarış atı" sahiplerinin özel haraları bulunmaktadır. Sadun Atığ, Fethi Alan gibi at yetiştiricileri, Suat Arıcı, Kazım Yıldız gibi jokeyleri armağan eden Kocaeli'de, binicilik kulüpleri de faaliyettedir. Türkiye'de programlı olarak tüm yıl boyunca yapılan donuz hipodromu birisi 20013'de hizmete giren Kartepe ilçesindeki Kocaeli Hipodromu'dur.

Dünyada sadece Elazığ'da olacak geri dönüşüm pisti için çalışmalar başladı

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI KAPSAMINDA KUPA PROJESİ

HABER - İRFAN ARSLAN

Elazığ'ın Yurtbaşı Beldesinde yapılan ve 2002 Türkiye Jokey Kulübü Başkanlığı bünyesinde açılışı yapılan ve 2017 yılında tamamlanan ışıklandırmanın ardından gece yarışlarına başlanan Yurtbaşı Hipodromu, Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında uygulanan Kum Pist Atığı Geri Dönüşüm Projesi (KUPA) tasarımı Elazığ Hipodromunda uygulanmaya başlandı.

"PROJEYİ DAHA İYİ BOYUTLARA GETİRMEK İÇİN ÇABAMIZ DEVAM EDİYOR"

Pistlerden her yıl toplanan birçok kumun geri dönüştürülebileceği fikrinin ortak akılla hakim olduğunu ifade eden Fırat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Bahar Demirel, "Bunun ilk fikir babası da hipodrom müdürümüzdür. Daha sonra yaptığımız laboratuvar analizlerin de gördük ki kumun yüzde 60'a yakın kısmı dayanıklılık açısından yine pistlerde kullanılabilir durumda ve kil olarak da yeterli miktarda dayanıklılığa sahip olacak boyutlara sahipti.

20 BİN TON KUM, YIKANIP ELENEREK GERİ DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR

Kum pist atığının geri dönüştürülmesi kapsamında bir arada olduklarını belirten Elazığ Hipodrom Müdürü Muhammet Demirçelik, "Bu projemiz dünyada ilk kez ülkemizde ve ilimizde kullanılıyor. Bu proje Cumhurbaşkanımızın eşi Emine Erdoğan'ın ülke çapında başlatmış olduğu Sıfır Atık Projesine destek olmak ve hipodrom alanımızda bulunan pistlerden çıkan atıl kumların değerlendirilerek dönüştürülmesini hedeflemektedir.

SAYFA 3'TE

Dünyada sadece Elazığ'da olacak geri dönüşüm pisti için çalışmalar başladı

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI KAPSAMINDA KUPA PROJESİ

Elazığ'ın Yurtbaşı Beldesinde yapılan ve 2002 Türkiye Jokey Kulübü Başkanlığı bünyesinde açılışı yapılan ve 2017 yılında tamamlanan ışıklandırmanın ardından gece yarışlarına başlanan Yurtbaşı Hipodromu, Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında uygulanan Kum Pist Atığı Geri Dönüşüm Projesi (KUPA) tasarımı Elazığ Hipodromunda uygulanmaya başlandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan öncülüğünde başlatılan Sıfır Atık Projesi çerçevesinde dünyada eşi benzeri olmayan geri dönüşüm pistinin çalışmalarında sona gelindi. Yapılan projeyle birlikte 20 bin ton kum, geri dönüşüme kazandırılacak.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü Fatih Önalın, proje ile ilgili olarak yaptığı açıklamada "Çevreyi korumaya ve güzelleştirmeye çalışıyoruz. Çünkü biliyoruz ki çevre bize miras değil bir emanettir. Bu emaneti gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde yaşanabilir bir ortam oluşturarak teslim etmemiz gerekiyor. Bu nedenle bu tür tesislerin varlığı çok önemlidir" dedi.

"PROJEYİ DAHA İYİ BOYUTLARA GETİRMEK İÇİN ÇABAMIZ DEVAM EDİYOR"

Pistlerden her yıl toplanan birçok kumun geri dönüştürülebileceği fikrinin ortak akılla hakim olduğunu ifade eden Fırat Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Bahar Demirel, "Bunun ilk fikir babası da hipodrom müdürümüzdür. Daha sonra yaptığımız laboratuvar analizlerin de gördük ki kumun yüzde 60'a yakın kısmı dayanıklılık açısından yine pistlerde kullanılabilir durumda ve kil olarak da yeterli miktarda dayanıklılığa sahip olacak boyutlara sahipti.

Bu konuda bilgi ve birikimlerimizi bir araya getirip böyle bir tesisi daha modern bir şekilde nasıl hayata geçirebiliriz fikri hakim şuanda. Proje şu an da hayata geçti ama bundan sonraki aşamada da daha iyi boyutlara getirmek üzere çabalarımız sürecektir" diye konuştu.

20 BİN TON KUM, YIKANIP ELENEREK GERİ DÖNÜŞTÜRÜLÜYOR

Kum pist atığının geri dönüştürülmesi kapsamında bir arada olduklarını belirten Elazığ Hipodrom Müdürü Muhammet Demirçelik, "Bu projemiz dünyada ilk kez ülkemizde ve ilimizde kullanılıyor. Bu proje Cumhurbaşkanımızın eşi Emine Erdoğan'ın ülke çapında başlatmış olduğu Sıfır Atık Projesine destek olmak ve hipodrom alanımızda bulunan pistlerden çıkan atıl kumların değerlendirilerek dönüştürülmesini hedeflemektedir. Yaklaşık 3 yıl önce bu projenin ilk fikri, aklımıza geldiğinde bunu geliştirmek istedik. Fırat Üniversitesi ile birlik-

te işe akademik bir boyut katmak amacıyla çalışmalara başladık. Bu süreçte birçok analiz ve deneme yapıldı. İnönü Üniversitesi Madencilik Fakültesi de konuya dahil oldu. Pistlerimizden her yıl yaklaşık olarak topladığımız 20 bin ton civarındaki kumun yıkanıp elenerek tekrar geri dönüştürülebileceğini anlamış bulunmaktayız. Buradaki sistemimizi Karayolları Bölge Müdürlüğünden elde ettiğimiz makineyle pistlerimizden elde ettiğimiz kumu, tekrardan yıkama ve eleme işleminden geçiriyoruz. Buradaki kil malzeme çökertme havuzunda çöktürülecek. Çöktürülecek malzeme Yurtbaşı beldemize verilerek parkeleme alanlarında parke zemininde kullanılacaklar. Suyu da havuzlarda dönüştürerek peyzaj alanında kullanıyoruz. Projemiz tamamıyla çevresel bir projedir. Kum Pist Atığı Geri Dönüşüm Projesi (KUPA) tasarımı, Avrupa Yeşil Mutabakatına sürdürülebilirlik ve diğer ekonomik kurallara uygun bir projedir. At yanışı işi yapıyoruz. Bu nedenle şöyle bir sloganım var 'Geri dönüşüm projeleriyle sürdürülebilir bir geleceğe koşuyoruz.' Umarım daha önce sıfır atıkla yaptığımız projeler gibi bu projemiz de başarıyla sonuçlanacaktır. Daha önce, tarımsal sulama alanlarına yapay dereler yaptık. Hipodromda bulunan bariyerler ve varillerden çocuklarımız için geri dönüşüm parkı yaptık. Hipodromda bulunan iş makinelerinden çıkan parçalardan heykeller inşa ettik ve onlar da şuan da Kapadokya'da sergileniyor. Dolarıysıyla 2017 yılından itibaren sürdürdüğümüz sıfır atık projelerine katma değer katarak devam ediyoruz. Bu projenin dünyada bir ilk olduğunu düşünüyoruz. Bu projeden literatürde bulaamadık. Projemiz sonuçlandığında dünyada ilk geri dönüşüm pisti olarak kullanılacaktır. Bunun da Elazığ'da olması bizler için gurur vericidir" şeklinde konuştu. **İRFAN ARSLAN**

